

Ústavní soud

Joštova 625/8
660 83 Brno

Sp. zn.: (nepředchází)

Stěžovatel: **Sudetoněmecké krajanské sdružení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, občanské sdružení**
Bratří Nejedlých 355, 267 53 Žebrák

Jednající: Tomášem Pecinou, členem předsednictva
Slezská 56, 120 00 Praha 2, DS: whehjsc

Zastoupen: JUDr. Petrem Kočím, Ph.D., advokátem
Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1, DS: cp7kgk3

Účastník: **Ministerstvo vnitra České republiky**
Nad štolou 936/3, 170 34 Praha 7

Vedlejší účastníci: *sine*

Ústavní stížnost

směřující proti nečinnosti účastníka ve věci zaslání stejnopisu stanov s vyznačeným datem registrace stěžovatele jako občanského sdružení zmocněnému členu jeho přípravného výboru
podaná podle ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu (dále jen „ZÚS“)

Elektronicky

Plná moc

Přílohy: podle seznamu; dle textu

I.

1. Návrhem ze dne 7. 8. 2009 požádali členové přípravného výboru stěžovatele o registraci stěžovatele, občanského sdružení s názvem *Sudetoněmecké krajské sdružení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, občanské sdružení*. Tento návrh účastník rozhodnutím ze dne 24. 8. 2009, č. j. MV-58402-7/VS-2009, odmítl, avšak Městský soud v Praze toto rozhodnutí rozsudkem ze dne 31. 3. 2011, č. j. 11 Ca 298/2009-78, zrušil.

2. Stěžovatel poté vyšel z ustanovení § 8 odst. 4 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**SdrZ**“), podle něhož je den právní moci rozsudku dnem registrace občanského sdružení, a dovodiv, že právní mocí zrušovacího rozsudku byla nastolena fikce registrace stěžovatele jako občanského sdružení, počal se vůči účastníkovi domáhat zaslání jednoho vyhotovení stanov s vyznačenou registrační doložkou, jak předpokládá ustanovení § 8 odst. 4 *in fine* SdrZ.

3. Účastník však dospěl k závěru, že zrušující rozsudek účinky podle § 8 odst. 4 SdrZ v případě, že se jím odmítavé rozhodnutí zrušuje toliko pro nepřezkoumatelnost, nemá, a vydat zmocněnci přípravného výboru stanovy s vyznačenou registrační doložkou tudíž není povinen; poté účastník vydal nové rozhodnutí, jímž návrh na registraci stěžovatele znovu, s pozměněným odůvodněním, odmítl.

4. Proti nečinnosti účastníka stěžovatel brojil nejprve žádostí podle § 80 správního řádu a poté správní žalobou na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, avšak ani v tom nebyl úspěšný, když Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 Ans 14/2012-20, přisvědčil výkladu vedlejšího účastníka i soudu I. stupně a žalobu jakožto podanou neexistujícím subjektem odmítl.

5. Stěžovatel má za to, že shora popsany výklad ustanovení § 8 odst. 4 SdrZ není ústavně konformní, protože v rozporu s dikcí i smyslem zákona účastníkovi dovoluje efektivně bránit stěžovateli ve výkonu jeho základního práva na sdružování opakovaným vydáváním nepřezkoumatelných rozhodnutí: ačkoli od podání návrhu na registraci uplynuly již tři roky, stěžovatel toto své základní právo dodnes vykonávat nemůže a není schopen domoci se před touto svévolí ani efektivní soudní ochrany. Tím dochází k zásahu do stěžovatelova základního práva na sdružování zakotveného v čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a nemožností domoci se účinné soudní ochrany i do práva na soudní ochranu, jež je základním právům přiznána čl. 4 Ústavy.

6. Proti rozsudku Nejvyššího správního soudu není přípustný žádný opravný prostředek, stěžovateli za této situace tedy nezbývá než obrátit se ústavní stížností na Ústavní soud.

Důkaz: rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 Ans 14/2012-20 - v příloze

II.

7. Výklad ustanovení § 8 odst. 4 SdrZ provedený účastníkem i správními soudy je především v rozporu s výslovnou dikcí tohoto zákona: registrace je automatickým důsledkem zrušení rozhodnutí správního orgánu o jejím odmítnutí a dochází k ní touto skutečností bez dalšího *ipso lege*. Text zákona je zcela jednoznačný a pro výklad provedený účastníkem a správními soudy v něm není místo.

8. Identický závěr však plyne i z historického a teleologického výkladu předmětného ustanovení. Při něm je na místě zkoumat vůli historického zákonodárce, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky. Tu lze seznat z důvodové zprávy ke SdrZ¹, v níž stojí: „*Jestliže soud rozhodnutí ministerstva, o odmítnutí registrace zruší, ministerstvo již znovu ve věci nerozhoduje a nastanou přímo ze zákona právní účinky uvedené v odst. 4.*“ Není tedy ponechán prostor pro úvahu, zda by soud mohl vedle rozhodnutí podle § 8 odst. 4 SdrZ vydat i rozhodnutí jiné, jímž napadené rozhodnutí ministerstva pouze zruší a umožní mu rozhodnutí o odmítnutí registrace znovu a lépe odůvodnit.

9. Co je účelem této úpravy, ozřejmuje následující věta důvodové zprávy, týkající se fikce registrace nastolené v případě nečinnosti ministerstva: „*V odst. 5 se sleduje ochrana občanů před nezákonnou nečinností správního orgánu.*“ Postrádalo by vši logiku, jestliže by vznikajícímu spolku byla poskytována ochrana v době první registrace, ale poté, co je rozhodnutí o odmítnutí registrace jako nezákonné zrušeno, mohlo by ministerstvo jeho činnost dále obstruovat vydáváním dalších a dalších nezákonných rozhodnutí, která by soudy pouze rušily, bez jakýchkoli příznivých důsledků pro spolek. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu nesmí jít k tíži účastníků řízení, ale správního orgánu, jenž je vydal.

10. Jako frapantní příklad, kdy k tomu v důsledku účastníkem proponovanému nesprávnému výkladu zákona došlo, lze uvést případ občanského sdružení *TWRA - Third World Relief Agency*², kdy se účastníkovi v součinnosti s liknavými soudy podařilo bránit tomuto spolku v oprávněné registraci po dobu *deseti let*. Jaké jsou ústavněprávní konotace účastníkovy výkladu ve světle těchto jeho konkrétních důsledků, není patrně třeba podrobněji vysvětlovat.

11. Dále je zde analogie se zákonem č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím (dále jen „**ShromZ**“). Zatímco v případě tohoto předpisu nikdo vážně nepomýšlí na to, že by snad mohl být soudem vydán i jiný vyhovující (kasační) rozsudek než rozsudek s účinky podle ustanovení § 11 odst. 3 ShromZ, a to i v případech, kdy by měl správní orgán, který zakázal shromáždění, dostatečný časový prostor vydat nové rozhodnutí a to lépe odůvodnit, a to ani po nepřímé novelisaci ShromZ provedené ustanovením § 129 odst. 1 soudního řádu správního, v případě SdrZ to účastník i obecné soudy tvrdí. Proč v případě rozhodování podle ShromZ nemá soud volnost uvážení, zda napadené rozhodnutí zruší se zvláštními zákonem předpokládanými účinky nebo bez nich, jak se účastník snaží prosadit v případě rozhodování podle SdrZ, však ani on, ani správní soudy nijak neobjasňují.

12. Konečně je tu i argumentum výkladem teleologickým. Jak plyne ze shora citované důvodové zprávy k vládnímu návrhu SdrZ, jedním ze zásadních kritérií tu byla *rychlost* rozhodování o odmítnutých registracích spolků. Proto zákonodárce svěřil toto rozhodování tehdejšímu Nejvyššímu soudu České republiky, který rozhodoval jednostupňově, a s vyhovujícím rozsudkem spojil následek náhradní registrace, přestože mohl stejně dobře svěřit tuto agendu soudům nižším (správní soudnictví v moderní podobě v té době sice ještě neexistovalo, ale soudy již tehdy mohly některé správní akty přezkoumávat v řízení podle páté části občanského soudního řádu).

13. Vzhledem k zájmu na rychlém rozhodnutí otázky zákonnosti důvodů pro odmítnutí registrace se však zákonodárce rozhodl jinak a konstituoval řízení o oprávněném prostředku proti rozhodnutí o odmítnutí registrace jako jednostupňové a bezvýjimečně *definitivní*, konečné.

1 na http://www.psp.cz/eknih/1986fs/tisky/t0281_00.htm

2 viz účastníkem odkazovaný rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 5. 2006, č. j. 9 Ca 189/2005-97

III.

14. Ze shora uvedeného je zřejmé, že k registraci stěžovatele jako občanského sdružení došlo již právní mocí rozsudku, jímž bylo rozhodnutí o odmítnutí registrace zrušeno, a postupem účastníka, který odmítá tuto skutečnost uznat, je zasahováno do stěžovatelových základních práv, jak bylo konkretisováno v části I této ústavní stížnosti a jak je znovu uvedeno v jejím petitu.

IV.

15. Na okraj je dlužno poznamenat, že neobstojí ani tvrzení obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu, že ochrany před nečinností se měl domáhat zmocněnec přípravného výboru stěžovatele a nikoli sám stěžovatel.

16. Byl-li by výklad ustanovení § 8 odst. 4 SdrZ provedený účastníkem i správními soudy správný, pak by taková žaloba nemohla být ze zřejmých důvodů úspěšná, naopak je-li nesprávný, v době žádosti o zaslání stanov s vyznačenou registrační doložkou již stěžovatel jako právnická osoba existoval a nečinností účastníka vzniká újma ve sféře veřejných subjektivních práv přímo jemu, nikoli zmocněnému členu přípravného výboru, který figuruje tolika jako osoba, jíž je stejnopis stanov zasílán.

17. Fikcí registrace přípravný výbor stěžovatele zanikl a je zcela případné, domáhá-li se ochrany před nečinností účastníka stěžovatel jakožto občanské sdružení; to ostatně stěžovatel vysvětlil ve své správní žalobě.

V.

18. Nečinnost účastníka představuje trvajícím zásah do stěžovatelových základních práv, tato ústavní stížnost je proto podávána ve smyslu ustanovení § 72 odst. 5 ZÚS včas.

VI.

19. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Ústavní soud po projednání jeho ústavní stížnosti vydal tento

nález:

1. Postupem Ministerstva vnitra České republiky ve věci zaslání stejnopisu stanov s vyznačeným datem registrace stěžovatele jako občanského sdružení zmocněnému členu jeho přípravného výboru je porušováno právo stěžovatele na sdružování garantované v čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na soudní ochranu základních práv ve smyslu čl. 4 Ústavy.

2. Ministerstvu vnitra České republiky se proto zakazuje pokračovat v tomto porušování stěžovatelových práv.

V Praze dne 17. srpna 2012

*Sudetoněmecké krajanské sdružení
v Čechách, na Moravě a ve Slezsku,
občanské sdružení*

Seznam příloh:

1. plná moc
2. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 Ans 14/2012-20